

Hāgas 1971.gada 4.maijā Konvencija par ceļu satiksmes negadījumiem piemērojamo likumu

Valstis, kas parakstījušas šo Konvenciju,
vēloties ieviest kopīgus noteikumus par likumiem, kuri piemērojami ārpuslīgumiska rakstura civiltiesiskai atbildībai, kas iestājas ceļu satiksmes negadījumu rezultātā,
ir nolēmušas šim nolūkam pieņemt Konvenciju un vienojušas par šādiem noteikumiem:

1. pants

Šī Konvencija nosaka likumus, kuri piemērojami ārpuslīgumiska rakstura civiltiesiskai atbildībai, kas iestājas ceļu satiksmes negadījuma rezultātā, lai kādā procesuālā kārtā tā arī tiek realizēta.

Šīs Konvencijas izpratnē ceļu satiksmes negadījums nozīmē negadījumu, kurā iesaistīti viens vai vairāki transportlīdzekļi, kas paredzēti braukšanai pa ceļiem ar motora palīdzību vai bez, un kas ir saistīts ar satiksmi uz publiskiem ceļiem, sabiedrībai pieejamās teritorijās vai privātās teritorijās, kur pieejas tiesības dotas noteiktām personām.

2. pants

Šī Konvencija neattiecas uz —

- (1) transportlīdzekļu ražotāju, pārdevēju vai remontētāju atbildību;
- (2) īpašnieka vai jebkuras citas personas atbildību par satiksmei pieejama ceļa uzturēšanu vai par tā lietotāju drošību;
- (3) trešo personu atbildību, izņemot transportlīdzekļa īpašnieka vai uzdevuma devēja atbildību;
- (4) par regresa prasībām starp ceļu satiksmes negadījumā atbildīgajām personām;
- (5) regresa prasībām un prasības tiesību pārņemšanu, ciktāl tas attiecas uz apdrošināšanas kompānijām;
- (6) prasībām un regresa prasībām, kuras izvirza vai kas tiek izvirzītas pret sociālās apdrošināšanas institūcijām, citām tamlīdzīgām institūcijām un publiskajiem automobiļu garantiju fondiem, un jebkuram atbrīvojumam no atbildības, kāds noteikts likumā, kas regulē šīs institūcijas.

3. pants

Piemērojamie likumi ir tās valsts iekšējie likumi, kurā satiksmes negadījums noticis.

4. pants

Ievērojot 5. pantu, attiecībā uz 3. panta noteikumiem pastāv šādi izņēmumi:

a) ja ceļu satiksmes negadījumā ir iesaistīts tikai viens transportlīdzeklis, kas nav reģistrēts valstī, kurā noticis ceļu satiksmes negadījums, tiek piemēroti reģistrācijas valsts iekšējie likumi, lai noteiktu atbildību attiecībā uz:

— transportlīdzekļa vadītāju, īpašnieku vai jebkuru citu personu, kas kontrolē transportlīdzekli vai kam ir tiesības uz to, neņemot vērā viņu pastāvīgo dzīvesvietu,

— cietušo, kas ir pasažieris, un kura pastāvīgā dzīvesvieta nav valstī, kurā notika ceļu satiksmes negadījums,

— cietušo, kas ceļu satiksmes negadījuma vietā atrodas ārpus transportlīdzekļa, un kura pastāvīgā dzīvesvieta ir transportlīdzekļa reģistrācijas valsts.

Ja ir divi vai vairāki cietušie, piemērojami likumi tiek noteikti ikvienam no viņiem atsevišķi.

b) ja ceļu satiksmes negadījumā ir iesaistīti divi vai vairāki transportlīdzekļi, a) punkta noteikumi tiek piemēroti vienīgi tad, ja visi satiksmes līdzekļi ir reģistrēti vienā un tai pašā valstī.

c) ja ceļu satiksmes negadījumā ir iesaistīta viena vai vairākas personas, kas ceļu satiksmes negadījuma vietā atrodas ārpus transportlīdzekļa vai līdzekļiem, un tās var būt atbildīgas, a) un b) punktu noteikumi tiek piemēroti vienīgi gadījumā, ja visu šo personu pastāvīgā dzīvesvieta ir transportlīdzekļa reģistrācijas valsts.

Tas pats attiecas arī uz gadījumu, kad šīs personas ir arī ceļu satiksmes negadījumā cietušie.

5. pants

Likumi, kas saskaņā ar 3. un 4. pantu ir piemērojami atbildības noteikšanai attiecībā uz pasažieri, kurš ir cietušais, nosaka atbildību par mantai nodarīto kaitējumu, kas tika vesta transportlīdzeklī un vai nu pieder pasažierim, vai arī ir uzticēta tā gādībai.

Likumi, kas saskaņā ar 3. un 4. pantu ir piemērojami atbildībai attiecībā uz transportlīdzekļa īpašnieku, nosaka atbildību par mantai nodarīto kaitējumu, kas tika vesta transportlīdzeklī, izņemot lietas, kas minētas iepriekšējā daļā.

Atbildību par mantai nodarīto kaitējumu ārpus transportlīdzekļa vai transportlīdzekļiem regulē tās valsts iekšējie likumi, kurā ceļu satiksmes negadījums noticis.

Taču atbildību par nodarīto kaitējumu cietušā personiskajai mantai ārpus transportlīdzekļa vai transportlīdzekļiem nosaka transportlīdzekļa reģistrācijas valsts iekšējie likumi, ja šie likumi būtu piemērojami atbildībai attiecībā uz cietušo saskaņā ar 4. pantu.

6. pants

Attiecībā uz neregistrētiem transportlīdzekļiem vai transportlīdzekļiem, kas ir reģistrēti vairākās valstīs, reģistrācijas valsts likumus aizstāj tās valsts iekšējie likumi, kurā šie transporta līdzekļi parasti atrodas. Tas pats attiecas uz gadījumu, kad ne transportlīdzekļa īpašnieka, ne personas, kuras valdījumā vai kontrolē transportlīdzeklis atrodas, ne transportlīdzekļa vadītāja pastāvīgā dzīvesvieta ceļu satiksmes negadījuma brīdī nav transportlīdzekļa reģistrācijas valsts.

7. pants

Lai kādi būtu piemērojami likumi, nosakot atbildību, tiek ņemti vērā tie satiksmes kontroles un drošības noteikumi, kas bija spēkā satiksmes negadījuma vietā un brīdī.

8. pants

Piemērojami likumi jo īpaši nosaka:

- (1) atbildības pamatu un apmēru;
- (2) pamatu atbrīvošanai no atbildības, jebkuru atbildības ierobežojumu un jebkuru atbildības dalījumu;
- (3) ievainojuma vai zaudējuma eksistenci un veidus, kurus var nākties kompensēt;
- (4) zaudējumu veidus un apmēru;
- (5) jautājumu, vai tiesības uz zaudējumu atlīdzināšanu var tikt cedētas vai mantotas;
- (6) personas, kam nodarīti zaudējumi un kam ir tiesības pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu;
- (7) uzdevuma devēja atbildību par sava padotā darbībām;
- (8) tiesisko darbību perioda un tā ierobežojumu noteikumus, tai skaitā noteikumus par tiesisko darbību perioda vai tā ierobežojumu sākumu, kā arī šī perioda pārtraukšanu un apturēšanu.

9. pants

Personām, kas guvušas ievainojumus vai cietušas zaudējumus, ir tiesības uz tiešu darbību pret atbildīgās personas apdrošinātāju, ja tām šādas tiesības ir paredzētas saskaņā ar 3., 4. vai 5. pantu piemērojamie likumi.

Ja reģistrācijas valsts likumi ir piemērojami saskaņā ar 4. un 5. pantu, un ja likumi neparedz tiesības uz tiešu darbību, tādas tiesības tomēr pastāv, ja tās paredz tās valsts iekšējie likumi, kurā ceļu satiksmes negadījums noticis.

Ja neviens no šiem likumiem šādas tiesības neparedz, tās pastāv, ja tās nosaka likums, kas regulē apdrošināšanas līgumu.

10. pants

Jebkuru likumu piemērošana, kurus šī Konvencija atzīst par piemērojamiem, var tikt noraidīta vienīgi tad, ja tas ir acīmredzami un nepārprotami pretrunā ar sabiedrisko kārtību ("*ordre public*").

11. pants

Šīs Konvencijas 1. līdz 10. panta piemērošana nav atkarīga no jebkādas prasības par savstarpējības ievērošanu. Konvencija tiek piemērota, pat ja piemērojamie likumi nav Konvencijas dalībvalsts likumi.

12. pants

Ikvienu teritoriālu vienību, kas veido daļu no valsts, kurā nav unificētas tiesiskās sistēmas, tiek uzskatīta par valsti 2. līdz 11. panta izpratnē, ja tai ir sava tiesiskā sistēma attiecībā uz ārpuslīgumiska rakstura civiltiesisko atbildību, kas iestājas ceļu satiksmes negadījumu rezultātā.

13. pants

Valsts, kurai nav unificētas tiesiskās sistēmas, nav pakļauta pienākumam piemērot šo Konvenciju ceļu satiksmes negadījumiem, kas notiek šai valstī, ja tajos ir iesaistīti vienīgi šīs valsts teritoriālajās vienībās reģistrēti transportlīdzekļi.

14. pants

Valsts, kurai nav unificētas tiesiskās sistēmas, var šīs Konvencijas parakstīšanas, ratifikācijas vai pievienošanās brīdī paziņot, ka šī Konvencija attiecas uz visām tās tiesiskajām sistēmām vai tikai uz vienu vai vairākām no tām, un var jebkurā brīdī vēlāk mainīt savu paziņojumu, sniedzot jaunu paziņojumu.

Šie paziņojumi tiek darīti zināmi Nīderlandes Ārlietu ministrijai un skaidri norāda tiesiskās sistēmas, uz kurām Konvencija attiecas.

15. pants

Šī Konvencija nav prioritāra attiecībā pret citām konvencijām speciālajās jomās, kurās valstis, kas paraksta Konvenciju, ir vai var kļūt par pusēm un kuras satur noteikumus attiecībā uz ārpuslīgumiska rakstura civiltiesisko atbildību, kas iestājas ceļu satiksmes negadījuma rezultātā.

16. pants

Šī Konvencija ir atklāta parakstīšanai valstīm, kas pārstāvētas Hāgas Starptautiskās privāttiesību konferences vienpadsmitajā sesijā.

Tā tiek ratificēta, un ratifikācijas instrumenti tiek nodoti glabāšanā Nīderlandes Ārlietu ministrijā.

17. pants

Šī Konvencija stājas spēkā sešdesmitajā dienā pēc 16. panta otrajā daļā minētā trešā ratifikācijas instrumenta nodošanas glabāšanā.

Konvencija katrai valstij, kas to parakstījusi un pēc tam ratificē, stājas spēkā sešdesmitajā dienā pēc tās ratifikācijas instrumenta nodošanas glabāšanā.

18. pants.

Jebkura valsts, kas nav pārstāvēta Hāgas Starptautiskās privāttiesību konferences vienpadsmitajā sesijā, kas ir šīs Konferences vai Apvienoto Nāciju Organizācijas, vai šīs organizācijas specializētas aģentūras dalībniece, vai Starptautiskās tiesas statūtu dalībniece, var pievienoties šai Konvencijai pēc tās stāšanās spēkā saskaņā ar 17. panta pirmo daļu.

Pievienošanās instruments tiek nodots glabāšanā Nīderlandes Ārlietu ministrijā.

Konvencija valstij, kas tai pievienojas, stājas spēkā sešdesmitajā dienā pēc tās pievienošanās instrumenta nodošanas glabāšanā.

Pievienošanās būs spēkā vienīgi attiecībās starp valsti, kas pievienojas Konvencijai, un tām dalībvalstīm, kas būs paziņojušas, ka pievienošanos pieņem. Šāds paziņojums tiek nodots glabāšanā Nīderlandes Ārlietu ministrijā; šī ministrija nosūta pa diplomātiskajiem kanāliem notariāli apstiprinātu kopiju ikvienai no dalībvalstīm.

Konvencija attiecībās starp valsti, kas pievienojas, un valsti, kas ir paziņojusi, ka pievienošanos pieņem, stāties spēkā sešdesmitajā dienā pēc tās ratifikācijas instrumenta nodošanas glabāšanā.

19. pants

Jebkura valsts var Konvencijas parakstīšanas, ratifikācijas vai pievienošanās brīdī paziņot, ka šī Konvencija attiecas uz visām vai arī uz vienu, vai vairākām teritorijām, par kurām tā ir atbildīga starptautiskajās attiecībās. Šis paziņojums stājas spēkā dienā, kad attiecīgajā valstī stājas spēkā Konvencija.

Pēc tam jebkurā laikā šāda Konvencijas piemērošanas paplašināšana tiek darīta zināma Nīderlandes Ārlietu ministrijai.

Konvencija attiecībā uz teritorijām, uz kurām ir paplašināta tās darbība, stājas spēkā, sešdesmitajā dienā pēc iepriekšējā daļā norādītā paziņojuma.

20. pants

Šī Konvencija ir spēkā piecus gadus no tās spēkā stāšanās datuma saskaņā ar 17. panta pirmo daļu, pat attiecībā uz tām valstīm, kuras ir to ratificējušas vai tai pievienojušās vēlāk.

Ja nav bijis denonsācijas, tā tiek bez ierunām atjaunota katrus piecus gadus.

Jebkura denonsācija tiek darīta zināma Nīderlandes Ārlietu ministrijai vismaz sešus mēnešus pirms piecu gadu perioda beigām.

To var ierobežot ar noteiktām teritorijām, kurās Konvencija tiek piemērota.

Denonsācija stājas spēkā vienīgi attiecībā uz valsti, kas to paziņojusi. Attiecībā uz visām pārējām dalībvalstīm Konvencija paliek spēkā.

21. pants

Nīderlandes Ārlietu ministrija paziņo 16. pantā minētajām valstīm, un valstīm, kas pievienojušās Konvencijai saskaņā ar 18. pantu, sekojošo:

- a) par 16. pantā minēto parakstīšanu un ratifikāciju;
- b) par datumu, kurā šī Konvencija stājas spēkā saskaņā ar 17. panta pirmo daļu;
- c) 18. pantā minētās pievienošanās un datumus, kad tās stājas spēkā;

d) par 14. līdz 19. pantā minētajiem paziņojumiem:

e) par 20. panta trešajā daļā minētajām denonsācijām.

Apliecinot to, apakšā parakstījušies, būdami attiecīgi pilnvaroti, ir parakstījuši šo Konvenciju.

Sastādīta Hāgā, 1971. gada 4. maijā, angļu un franču valodā, turklāt abi teksti ir vienlīdz autentiski, vienā eksemplārā, kas tiek nodots glabāšanā Nīderlandes valdības arhīvā un kura notariāli apstiprināta kopija tiek nosūtīta pa diplomātiskajiem kanāliem ikvienai valstij, kas pārstāvēta Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences vienpadsmitajā sesijā.